

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ

Ν. Π. Δ. Δ. Ν. 1804/1988

Κάνιγγος 27

106 82 Αθήνα

Τηλ.: 210 38 21 524

210 38 29 266

Fax: 210 38 33 597

<http://www.eex.gr>

E-mail: info@eex.gr

ASSOCIATION
OF GREEK CHEMISTS

27 Kaningos Str.

106 82 Athens

Greece

Tel. ++30 210 38 21 524

++30 210 38 29 266

Fax: ++30 210 38 33 597

<http://www.eex.gr>

E-mail: info@eex.gr

36^{ος}

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΧΗΜΕΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Κυριακή, 19 Μαρτίου 2023

Οργανώνεται από την Ε.Ε.Χ υπό την αιγίδα του
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος : Ανέστης Θεοδώρου

Μέλη : Γιώργος Μελιδωνέας
Ηλίας Τσαφόγιαννος

Θεματοδότες : Ανέστης Θεοδώρου
Γιώργος Μελιδωνέας
Ευάγγελος Γεωργακής
Ηλίας Τσαφόγιαννος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Το κατιόν ${}_{13}^{27}\text{Al}^{3+}$ έχει:
  - A. Ατομικό αριθμό 13 και μαζικό αριθμό 27.
  - B. Ατομικό αριθμό 27 και μαζικό αριθμό 13.
  - Γ. Ατομικό αριθμό 10 και μαζικό αριθμό 27.
  - Δ. Ατομικό αριθμό 24 και μαζικό αριθμό 13.
2. Το στοιχείο Α βρίσκεται στην 3^η περίοδο και την 13^η (IIIA) ομάδα του Περιοδικού Πίνακα. Το κατιόν A^{3+} έχει ηλεκτρονιακή δομή:
  - A. K(2), L(8), M(3).
  - B. K(2), L(8), M(8).
  - Γ. K(2), L(8).
  - Δ. K(2), L(10).
3. Μη πολικός ομοιοπολικός δεσμός υπάρχει στο μόριο:
  - A. H_2O .
  - B. N_2 .
  - Γ. HCl .
  - Δ. NH_3 .
4. Για τα στοιχεία Χ και Ψ δίνονται οι πιο κάτω πληροφορίες:
  - Το στοιχείο Χ βρίσκεται στην 3η περίοδο και τη IIA ομάδα του Περιοδικού Πίνακα.
  - Το στοιχείο Ψ βρίσκεται στη 2η περίοδο και την VIA ομάδα του Περιοδικού Πίνακα. Τα δύο αυτά στοιχεία σχηματίζουν μεταξύ τους:
    - A. Ιοντική ένωση με χημικό τύπο ΧΨ.
    - B. Ομοιοπολική ένωση με χημικό τύπο ΧΨ₂.
    - Γ. Ιοντική ένωση με χημικό τύπο Χ₂Ψ.
    - Δ. Ομοιοπολική ένωση με χημικό τύπο ΧΨ.
5. Το μόριο του υδροφθορίου είναι πολικό επειδή:
  - A. Το υδρογόνο είναι ηλεκτραρνητικότερο του φθορίου.
  - B. Το φθόριο είναι ηλεκτραρνητικότερο του υδρογόνου.
  - Γ. Είναι ιοντική ένωση.
  - Δ. Είναι ομοιοπολική ένωση.
6. Δίνεται ότι ιόντα A^+ και B^{2-} έχουν τον ίδιο αριθμό ηλεκτρονίων με το ευγενές αέριο Αργό, ${}_{18}\text{Ar}$. Αυτό σημαίνει ότι:
  - A. Το στοιχείο Α ανήκει στην 3η περίοδο, ενώ το στοιχείο Β ανήκει στην 2η περίοδο του Περιοδικού Πίνακα και τα ιόντα τους σχηματίζουν τη χημική ένωση ΑΒ.
  - B. Το στοιχείο Α ανήκει στην 4η περίοδο, ενώ το στοιχείο Β ανήκει στην 3η περίοδο του Περιοδικού Πίνακα και τα ιόντα τους σχηματίζουν τη χημική ένωση Α₂Β.
  - Γ. Τα στοιχεία Α και Β ανήκουν στην ίδια περίοδο και τα ιόντα τους σχηματίζουν τη χημική ένωση Α₂Β.
  - Δ. Τα στοιχεία Α και Β ανήκουν στην ίδια περίοδο και τα ιόντα τους σχηματίζουν τη χημική ένωση ΑΒ₂.

7. Η χημική ένωση μεταξύ ${}_{11}\text{Na}$ και ${}_{8}\text{O}$ περιγράφεται με τον ηλεκτρονιακό τύπο:
- $\text{Na}^+ \left[:\ddot{\text{O}}: \right]^-$
  - $\text{Na}^{2+} 2 \left[:\ddot{\text{O}}: \right]^-$
  - $2\text{Na}^{2+} \left[:\ddot{\text{O}}: \right]^-$
  - $2\text{Na}^+ \left[:\ddot{\text{O}}: \right]^{2-}$
8. Η σχετική μοριακή μάζα του H_2 είναι 2. Αυτό σημαίνει ότι:
- Η μάζα ενός ατόμου υδρογόνου είναι διπλάσια από το $1/12$ της μάζας του ατόμου του άνθρακα -12.
  - Η μάζα ενός ατόμου υδρογόνου είναι τετραπλάσια της ατομικής μονάδας μάζας (amu).
  - Η μάζα ενός μορίου υδρογόνου είναι διπλάσια από τη μάζα του ατόμου του άνθρακα -12.
  - Η μάζα ενός μορίου υδρογόνου είναι διπλάσια από το $1/12$ της μάζας του ατόμου του άνθρακα -12.
9. Γραμμομοριακός όγκος είναι ο όγκος που καταλαμβάνει:
- 1 mol χημικής ουσίας σε συνθήκες S.T.P.
  - 22,4 mol χημικής ουσίας σε συνθήκες S.T.P.
  - 1 mol χημικής ουσίας σε πίεση 1 atm και θερμοκρασία 25 °C.
  - 1 mol αέριας χημικής ουσίας σε ορισμένες συνθήκες πίεσης και θερμοκρασίας.
10. Για το άτομο του στοιχείου X δίνονται οι παρακάτω πληροφορίες:
- Στον πυρήνα του υπάρχουν 18 νετρόνια.
  - Η εξωτερική του στιβάδα είναι η M.
  - Μετατρέπεται σε ιόν με πρόσληψη ενός ηλεκτρονίου.
- Επομένως, ο ατομικός και ο μαζικός αριθμός του στοιχείου είναι:
- Z = 9 και A = 27.
  - Z = 16 και A = 34.
  - Z = 17 και A = 35.
  - Z = 18 και A = 35.
11. Από τους ακόλουθους συνδυασμούς χημικού τύπου-ονόματος σωστός είναι ο:
- FeSO_4 – θειικός σίδηρος (III).
  - Fe_2S_3 – θειούχος σίδηρος (II).
  - FeS – θειούχος σίδηρος (II).
  - FeSO_3 – θειικός σίδηρος (II).
12. Από τις παρακάτω προτάσεις σωστή είναι η:
- Οι δομικές μονάδες στις ομοιοπολικές ενώσεις είναι ιόντα.
  - Το NaCl είναι στερεό με χαμηλό σημείο τήξεως.
  - Δεν μπορεί να σχηματιστεί πολωμένος ομοιοπολικός δεσμός, μεταξύ ατόμων του ίδιου στοιχείου.
  - Όλες οι ομοιοπολικές ενώσεις άγουν το ηλεκτρικό ρεύμα.

13. Από τα παρακάτω μόρια, αυτό που διαθέτει δύο μη δεσμικά ζεύγη ηλεκτρονίων στο κεντρικό του άτομο είναι το:
- A. H_2S .
  - B. NH_3 .
  - Γ. HCN .
  - Δ. CO_2 .
14. Μη πολικός ομοιοπολικός δεσμός θα σχηματιστεί από τα άτομα του ζεύγους:
- A. Na και Na.
  - B. N και O.
  - Γ. F και F.
  - Δ. Na και Br.
15. Ένα κοινό χαρακτηριστικό των ισότοπων ατόμων είναι:
- A. Η μάζα.
  - B. Ο αριθμός των νετρονίων.
  - Γ. Ο αριθμός των νευκλεονίων.
  - Δ. Η ποσότητα του θετικού ηλεκτρικού φορτίου στον πυρήνα.
16. Το ανιόν X^{2-} έχει στον πυρήνα του ίσο αριθμό νετρονίων και πρωτονίων. Ο αριθμός των ηλεκτρονίων του ανιόντος είναι κατά 12,5% μεγαλύτερος από τον αριθμό των πρωτονίων του. Ο μαζικός αριθμός του ατόμου X είναι:
- A. 16.
  - B. 18.
  - Γ. 32.
  - Δ. 34.
17. Στα χημικά φαινόμενα **δεν** ανήκει:
- A. Η φωτοσύνθεση.
  - B. Το άναμμα του σπίρτου.
  - Γ. Η μεταβολή $\text{H}_2\text{O}(\text{g}) \rightarrow \text{H}_2\text{O}(\text{l})$.
  - Δ. Το μαύρισμα των ασημικών στον ατμοσφαιρικό αέρα.
18. Το στερεό διοξείδιο του άνθρακα είναι γνωστό ως ξηρός πάγος. 3 kg ξηρού πάγου θερμοκρασίας $-78\text{ }^\circ\text{C}$ τοποθετούνται σε ανοικτό δοχείο το οποίο βρίσκεται σε δωμάτιο θερμοκρασίας $25\text{ }^\circ\text{C}$. Μετά από μερικές ώρες διαπιστώνεται ότι:
- A. Ένα μέρος του ξηρού πάγου έχει λιώσει.
  - B. Ένα μέρος του ξηρού πάγου έχει εξατμιστεί.
  - Γ. Μια σημαντική ποσότητα ξηρού πάγου έχει εξαχνωθεί.
  - Δ. Ο ξηρός πάγος ζυγίζει περισσότερο από 3 kg, διότι απορρόφησε το διοξείδιο του άνθρακα που υπήρχε στο δωμάτιο.

19. Από τις επόμενες προτάσεις σωστή είναι:
- A. Όλα τα στοιχεία της ομάδας 1 (IA) ανήκουν στα αλκάλια.
  - B. Όλα τα στοιχεία με δύο ηλεκτρόνια στην εξωτερική τους στιβάδα, ανήκουν στην ομάδα 2 (IIA).
  - Γ. Τα στοιχεία της ίδιας περιόδου του Περιοδικού Πίνακα έχουν κατανεμημένα τα ηλεκτρόνια τους στον ίδιο αριθμό στιβάδων.
  - Δ. Τα στοιχεία της ομάδας 17 (VIIA) στις ιοντικές ενώσεις βρίσκονται υπό την μορφή κατιόντων.
20. Η ατομική ακτίνα:
- A. Ορίζεται ως η απόσταση μεταξύ των πυρήνων δύο γειτονικών ατόμων χημικού στοιχείου, που βρίσκονται σε στερεή κρυσταλλική κατάσταση.
  - B. Έχει ελάχιστη τιμή για το άτομο με τον μικρότερο ατομικό αριθμό στον Περιοδικό Πίνακα.
  - Γ. Είναι μεγαλύτερη για το ${}_{12}\text{Mg}$ απ' ό τι για το ${}_{20}\text{Ca}$.
  - Δ. Σε μια περίοδο του Περιοδικού Πίνακα, αυξάνεται με τη μείωση του ατομικού αριθμού.
21. Μεταξύ των στοιχείων ${}_{7}\text{N}$, ${}_{8}\text{O}$ και ${}_{9}\text{F}$ μπορεί να σχηματιστεί η χημική ένωση με μοριακό τύπο NOF στην οποία κεντρικό άτομο είναι το N. Στο μόριο της παραπάνω ένωσης:
- A. Ένα από τα στοιχεία ανήκει στα μέταλλα.
  - B. Υπάρχει μη πολωμένος ομοιοπολικός δεσμός.
  - Γ. Σχηματίζεται διπλός ομοιοπολικός δεσμός.
  - Δ. Υπάρχουν 10 ηλεκτρόνια που δεν συμμετέχουν σε χημικούς δεσμούς.
22. Δίνονται οι παρακάτω προτάσεις:
- i. Στις ομοιοπολικές χημικές ενώσεις, ο αριθμός οξείδωσης του υδρογόνου είναι πάντα +1.
  - ii. Οι ιοντικές χημικές ενώσεις σχηματίζουν μαλακά στερεά με χαμηλά σημεία τήξεως.
  - iii. Τα οξέα ανήκουν στις ομοιοπολικές ενώσεις και γι' αυτό τα υδατικά τους διαλύματα είναι κακοί αγωγοί του ηλεκτρισμού.
- Σωστή ή σωστές είναι:
- A. Μόνο η i.
  - B. Οι i και ii.
  - Γ. Οι ii και iii.
  - Δ. Όλες.
23. Ο αριθμός οξείδωσης του χρωμίου στο διχρωμικό ιόν είναι:
- A. +6.
  - B. +3.
  - Γ. +2.
  - Δ. 0.
24. Κατά τη διάρκεια κάθε χημικής αντίδρασης, **δεν** μεταβάλλεται:
- A. Το είδος των ατόμων.
  - B. Το είδος των μορίων.
  - Γ. Ο αριθμός των μορίων.
  - Δ. Η ενέργεια του συστήματος.

25. Δίνονται τα υδατικά διαλύματα:

Δ1: νιτρικού σιδήρου (II) και

Δ2: χλωριούχου μαγγανίου (II).

Προκειμένου να αποθηκεύσουμε τα παραπάνω διαλύματα, διαθέτουμε τρία δοχεία, από τα οποία το ένα είναι κατασκευασμένο από χαλκό, το δεύτερο από αλουμίνιο και το τρίτο από ψευδάργυρο. Ο σωστός συνδυασμός διαλυμάτων-δοχείων είναι:

- A. Δ1–χαλκός, Δ2–αλουμίνιο.
- B. Δ1–χαλκός, Δ2–ψευδάργυρος.
- Γ. Δ1–ψευδάργυρος, Δ2–χαλκός.
- Δ. Δ1–αλουμίνιο, Δ2–ψευδάργυρος.

26. 8,5 g αέριας NH_3 :

- A. Περιέχουν 1,5 g H.
- B. Περιέχουν 1 mol ατόμων N.
- Γ. Αποτελούνται από $3,01 \cdot 10^{23}$ άτομα.
- Δ. Καταλαμβάνουν όγκο 11,2 L σε θερμοκρασία 25 °C και πίεση 1 atm.

27. Αν η απόλυτη θερμοκρασία ορισμένης ποσότητας ιδανικού αερίου διπλασιασθεί και η πίεση παραμείνει σταθερή, τότε η πυκνότητα του αερίου θα:

- A. Τετραπλασιαστεί.
- B. Διπλασιαστεί.
- Γ. Παραμείνει σταθερή.
- Δ. Υποδιπλασιαστεί.

28. Στις παρακάτω εικόνες εμφανίζονται μερικά όργανα του σχολικού εργαστηρίου.

Αναλυτικός ζυγός

I

Ογκομετρικός κύλινδρος

II

Υδροβολέας

III

Ογκομετρική φιάλη

IV

Για την παρασκευή υδατικού διαλύματος NaCl ορισμένης συγκέντρωσης, απαραίτητα είναι τα εργαστηριακά όργανα:

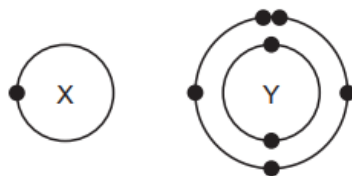
- A. I, IV.
- B. II, III.
- Γ. I, II, III.
- Δ. I, III, IV.

29. Υδατικό διάλυμα ζάχαρης έχει περιεκτικότητα 10% w/v. Θερμαίνουμε το διάλυμα μέχρις ότου ο όγκος του διαλύματος μειωθεί στο 1/4 του αρχικού. Η % w/v περιεκτικότητα του τελικού διαλύματος ισούται με:
- A. 40.
B. 20.
Γ. 10.
Δ. 2,5.
30. Με ηλεκτρόλυση, το νερό διασπάται σε δύο αέριες χημικές ουσίες. Αν συμβολίσουμε με X το αέριο με τον μεγαλύτερο όγκο και με Ψ το άλλο αέριο, τότε για τις μάζες τους ισχύει:
- A. $m_X = 0,125 \cdot m_\Psi$.
B. $m_X = 0,5 \cdot m_\Psi$.
Γ. $m_X = m_\Psi$.
Δ. $m_X = 8 \cdot m_\Psi$.
31. Η αντίδραση του μαγνησίου με το χλώριο προς σχηματισμό χλωριούχου μαγνησίου, περιγράφεται με τη χημική εξίσωση:
- A. $Mg(s) + Cl(g) \rightarrow MgCl(s)$.
B. $Mg(s) + Cl_2(g) \rightarrow MgCl_2(s)$.
Γ. $Mg(s) + 2Cl(g) \rightarrow MgCl_2(s)$.
Δ. $2Mg(s) + Cl_2(g) \rightarrow Mg_2Cl_2(s)$.
32. 0,2 mol XSO_4 συνδυάζονται με 21,6 g νερού για να σχηματίσουν το ενυδατωμένο άλας $XSO_4 \cdot nH_2O$. Η τιμή του n είναι:
- A. 3.
B. 6.
Γ. 9.
Δ. 12.
33. Ένα στοιχείο Z υπάρχει σε τρεις ισοτοπικές μορφές όπως φαίνεται παρακάτω:

Ισότοπα	^{86}X	^{87}X	^{88}X
% ποσοστό ισοτόπων	10	κ	λ

- Αν η σχετική ατομική μάζα του στοιχείου Z είναι 87,7 τότε η τιμή του λ είναι:
- A. 10.
B. 20.
Γ. 70.
Δ. 80.
34. Το υδρογόνο μπορεί να σχηματίσει τα ιόντα H^+ και H^- . Από τα παρακάτω ισχύει:
- A. Ένα ιόν H^+ έχει 1 πρωτόνιο περισσότερο από ένα ιόν H^- .
B. Το ιόν H^+ έχει 2 περισσότερα πρωτόνια από ένα ιόν H^- .
Γ. Τα ιόντα H^- και H^+ έχουν 1 και 2 ηλεκτρόνια αντίστοιχα.
Δ. Το ιόν H^- έχει 2 ηλεκτρόνια, ενώ το ιόν H^+ κανένα.

35. Διαθέτουμε υδατικό διάλυμα NaCl όγκου 100 mL περιεκτικότητας 20 % w/w. Λαμβά-νουμε 50 mL από το διάλυμα αυτό και το μεταφέρουμε σε ένα δοχείο όγκου 200 mL. Η περιεκτικότητα του διαλύματος που περιέχεται στο δοχείο είναι:
- 20 % w/w.
  - 40 % w/w.
  - 10 % w/w.
  - 5 % w/w.
36. Από τις παρακάτω αντιδράσεις οξειδοαναγωγική είναι η:
- $C(g) + O_2(g) \rightarrow CO_2(g)$.
  - $CaO(aq) + 2HCl(aq) \rightarrow CaCl_2(aq) + H_2O(l)$.
  - $KOH(aq) + HCl(aq) \rightarrow KCl(aq) + H_2O(l)$.
  - $NaCl(aq) + AgNO_3(aq) \rightarrow NaNO_3(aq) + AgCl(s)$.
37. Η αντίδραση που περιγράφεται με την χημική εξίσωση:
 $AgNO_3(aq) + NaBr(aq) \rightarrow NaNO_3(aq) + AgBr(s)$
είναι ένα παράδειγμα,
- Αντίδρασης σύνθεσης.
  - Αντίδρασης απλής αντικατάστασης.
  - Αντίδρασης διπλής αντικατάστασης.
  - Αντίδρασης εξουδετέρωσης.
38. Δείχνονται οι ηλεκτρονικές δομές των ατόμων X και Y.

Τα X και Y σχηματίζουν μια ομοιοπολική ένωση. Ο τύπος της ένωσης είναι:

- Y_5X
  - Y_3X
  - YX
  - YX_3
39. Ένα αλκοολούχο ποτό έχει περιεκτικότητα 42 % v/v. Αυτό σημαίνει ότι:
- Σε 100 mL ποτού περιέχονται 42 g οινόπνευμα.
  - Σε 200 mL νερού περιέχονται 84 mL οινόπνευμα.
  - Σε 50 mL ποτού περιέχονται 21 mL οινόπνευμα.
  - Σε 50 mL ποτού περιέχονται 21 mL νερό.

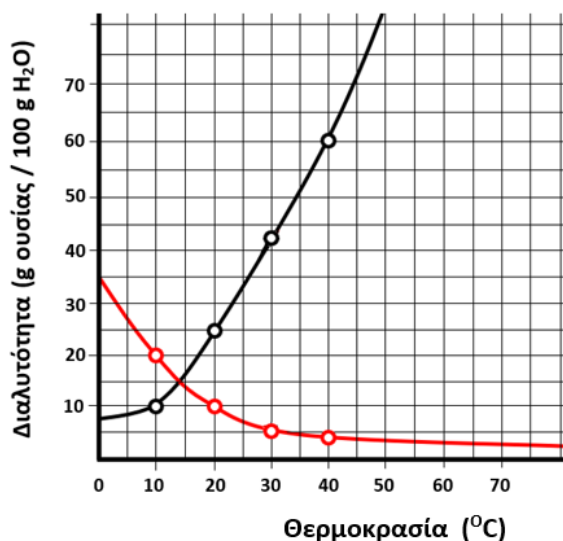
ΑΣΚΗΣΗ 1

Η αμμωνία είναι μια χημική ουσία με πλήθος εφαρμογών στη βιομηχανία και στην καθημερινή ζωή.

- 1.1. Η πυκνότητα της αέριας αμμωνίας σε συνθήκες S.T.P είναι ίση με:
- A. 0,76 g/mL.
  - B. 17 g/L.
  - Γ. 22,4 g/L.
  - Δ. 760 g/m³.
- 1.2. Μείγμα NH₃ και H₂ καταλαμβάνει όγκο 22,4 L (σε συνθήκες S.T.P). Αν το μείγμα περιέχει 4,8 % w/w H₂, τότε η % v/v σύσταση του μείγματος είναι:
- A. 90 % v/v NH₃ και 10% v/v H₂.
  - B. 70 % v/v NH₃ και 30% v/v H₂.
  - Γ. 60 % v/v NH₃ και 40% v/v H₂.
  - Δ. 55 % v/v NH₃ και 45% v/v H₂.
- 1.3. Από φιάλη που περιέχει NH₃ σε πίεση P₁ = 2 atm στους θ °C, διοχετεύουμε ορισμένη ποσότητά της σε δοχείο με κρύο νερό όπου διαλύεται πλήρως, οπότε προκύπτει το διάλυμα Δ₁. Η θερμοκρασία της φιάλης παραμένει ίση με την αρχική, ενώ η τελική πίεση αποκτά τιμή P₂ = 1,2 atm. Το διάλυμα Δ₁ προστίθεται σε διάλυμα H₂SO₄ (διάλυμα Δ₂), με αποτέλεσμα να καταναλωθεί όλη η ποσότητα της NH₃ και να σχηματιστούν 13,2 g άλατος. Στην αντίδραση που πραγματοποιείται η αναλογία mol αμμωνίας/προϊόντος ισούται με την αναλογία των αντίστοιχων συντελεστών στη χημική εξίσωση. Ο αριθμός mol της NH₃ που αφαιρέθηκαν από τη φιάλη είναι:
- A. 2.
  - B. 1.
  - Γ. 0,2.
  - Δ. 0,1.
- 1.4. Η αρχική μάζα (σε g) της NH₃ στη φιάλη ήταν:
- A. 3,4.
  - B. 4,3.
  - Γ. 8,5.
  - Δ. 13,2.

ΑΣΚΗΣΗ 2

2.1 Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζεται η μεταβολή της διαλυτότητας δύο ουσιών Α και Β, στο νερό σε σχέση με τη θερμοκρασία.

Για τις ουσίες αυτές δίνονται τα σημεία τήξεως (Σ.Τ) και ζέσεως (Σ.Ζ):

Ουσία Α: Σ.Τ : $-77\text{ }^{\circ}\text{C}$ / Σ.Ζ : $-33\text{ }^{\circ}\text{C}$

Ουσία Β: Σ.Τ : $334\text{ }^{\circ}\text{C}$ / Σ.Ζ : $498\text{ }^{\circ}\text{C}$

- 2.1.α Η ποσότητα του νερού που χρειάζεται ώστε να διαλυθεί πλήρως ποσότητα 50 g ουσίας Α στους $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ είναι:
- A. 50 g.
  - B. 100 g.
  - Γ. 250 g.
  - Δ. 500 g.
- 2.1.β Ένα κορεσμένο διάλυμα της ουσίας Α, στους $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ περιέχει 200 g νερό. Το διάλυμα αρχικά θερμαίνεται στους $30\text{ }^{\circ}\text{C}$ και στη συνέχεια ψύχεται στους $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Η μάζα m της ουσίας Α στο τελικό διάλυμα είναι:
- A. $m = 40\text{ g}$.
  - B. $m > 40\text{ g}$.
  - Γ. $m = 20\text{ g}$.
  - Δ. $m = 10\text{ g}$.
- 2.1.γ Η ποσότητα της ουσίας Β που πρέπει να διαλύσουμε σε νερό ώστε να προκύψει ένα κορεσμένο διάλυμα μάζας 500 g στους $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ είναι:
- A. 25 g.
  - B. 50 g.
  - Γ. 75 g.
  - Δ. 100 g.

2.1.δ Διαθέτουμε τα παρακάτω κορεσμένα υδατικά διαλύματα της **ουσίας Β** στους **10 °C**:

- **Δ1:** διάλυμα μάζας 660 g
- **Δ2:** διάλυμα μάζας 440 g

Αναμειγνύουμε τα διαλύματα Δ1 και Δ2 οπότε προκύπτει διάλυμα Δ3 της ίδιας θερμοκρασίας. Στη συνέχεια θερμαίνουμε το διάλυμα Δ3 στους **40 °C** (διάλυμα Δ4). Η μέγιστη ποσότητα της **ουσίας Β** που μπορούμε να διαλύσουμε στους 40 °C στο διάλυμα Δ4 είναι:

- A.** 25 g.
- B.** 50 g.
- Γ.** 75 g.
- Δ.** 500 g.

2.2 Αναμειγνύουμε τα παρακάτω υδατικά διαλύματα ανθρακικού καλίου:

- **Διάλυμα Δ1:** όγκου 200 mL περιεκτικότητας 13,8 %w/v
- **Διάλυμα Δ2:** όγκου 800 mL περιεκτικότητας 23 % w/w πυκνότητας 1,2 g/ mL.

Η συγκέντρωση του διαλύματος που προκύπτει είναι:

- A.** 0,6 M.
- B.** 1,5 M.
- Γ.** 1,8 M.
- Δ.** 2,4 M.

2.3 Διαθέτουμε υδατικό διάλυμα (**Δ1**) θειικού οξέος περιεκτικότητα 19,6 % w/v.

- Λαμβάνουμε 200 mL του διαλύματος **Δ1** και με αραίωση προκύπτει διάλυμα **Δ2** τετραπλάσιου όγκου.
- Αναμειγνύουμε ορισμένους όγκους των διαλυμάτων **Δ1** και **Δ2**, οπότε προκύπτει διάλυμα συγκέντρωσης 1 M.

Η αναλογία όγκων (**V1:V2**) με την οποία αναμείχθηκαν τα διαλύματα **Δ1** και **Δ2**, είναι:

- A.** 1:2.
- B.** 3:1.
- Γ.** 1:1.
- Δ.** 2:5.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1	A	B	Γ	Δ
2	A	B	Γ	Δ
3	A	B	Γ	Δ
4	A	B	Γ	Δ
5	A	B	Γ	Δ
6	A	B	Γ	Δ
7	A	B	Γ	Δ
8	A	B	Γ	Δ
9	A	B	Γ	Δ
10	A	B	Γ	Δ
11	A	B	Γ	Δ
12	A	B	Γ	Δ
13	A	B	Γ	Δ
14	A	B	Γ	Δ
15	A	B	Γ	Δ
16	A	B	Γ	Δ
17	A	B	Γ	Δ
18	A	B	Γ	Δ
19	A	B	Γ	Δ
20	A	B	Γ	Δ

21	A	B	Γ	Δ
22	A	B	Γ	Δ
23	A	B	Γ	Δ
24	A	B	Γ	Δ
25	A	B	Γ	Δ
26	A	B	Γ	Δ
27	A	B	Γ	Δ
28	A	B	Γ	Δ
29	A	B	Γ	Δ
30	A	B	Γ	Δ
31	A	B	Γ	Δ
32	A	B	Γ	Δ
33	A	B	Γ	Δ
34	A	B	Γ	Δ
35	A	B	Γ	Δ
36	A	B	Γ	Δ
37	A	B	Γ	Δ
38	A	B	Γ	Δ
39	A	B	Γ	Δ
40	A	B	Γ	Δ

ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

ΑΣΚΗΣΗ 1

$$1.1. \quad d = \frac{m}{V} = \frac{n \cdot M_r \cdot g}{n \cdot 22,4 \text{ L}} = \frac{M_r \cdot g}{22,4 \text{ L}} = \frac{17 \text{ g}}{22,4 \text{ L}} = 0,76 \frac{\text{g}}{\text{L}} = \frac{0,76 \cdot 1000 \text{ g}}{1000 \text{ L}} = 760 \text{ g/m}^3$$

Άρα σωστή απάντηση είναι η Δ.

1.2 Έστω n_1 και n_2 οι αριθμοί mol για την NH_3 και το H_2 αντίστοιχα.

$$n_{\text{ολ.}} = \frac{V}{22,4} \Rightarrow n_1 + n_2 = \frac{22,4}{22,4} \Rightarrow n_1 + n_2 = 1 \quad \textcircled{1}$$

$$m_1 = n_1 \cdot M_{r_1} = 17n_1 \quad \text{και} \quad m_2 = n_2 \cdot M_{r_2} = 2n_2$$

$$\frac{m_2}{m_1 + m_2} = \frac{4,8}{100} \Rightarrow \frac{2n_2}{17n_1 + 2n_2} = 0,048 \Rightarrow 1,904n_2 = 0,816n_1 \quad \textcircled{2}$$

Πολλαπλασιάζουμε την εξίσωση $\textcircled{1}$ επί $(-1,904)$ και αυτή που προκύπτει, την προσθέτουμε στην εξίσωση $\textcircled{2}$. Καταλήγουμε στη σχέση: $2,72n_1 = 1,904 \Rightarrow n_1 = 0,7 \text{ mol}$

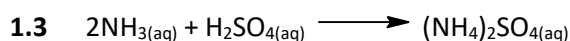
$$\textcircled{1} \Rightarrow n_2 = 1 - 0,7 \Rightarrow n_2 = 0,3 \text{ mol.}$$

Στα αέρια οι αναλογίες mol είναι και αναλογίες όγκων (στις ίδιες συνθήκες πίεσης και θερμοκρασίας). Η % v/v περιεκτικότητα του μείγματος σε NH_3 υπολογίζεται μέσω της σχέσης:

$$\frac{n_1}{n_1 + n_2} \cdot 100\% = \frac{0,7}{1} \cdot 100\% = 70\%$$

Δηλαδή το μείγμα έχει σύσταση **70% v/v NH_3 και 30% v/v H_2** .

Άρα σωστή απάντηση είναι Β.

$$n_{\text{άλατος}} = \frac{m}{M_r} = \frac{13,2}{132} = 0,1 \text{ mol } (\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$$

Σύμφωνα με την εκφώνηση, η αναλογία mol αμμωνίας/προϊόντος ισούται με την αναλογία των αντίστοιχων συντελεστών.

$$\frac{n_{\text{NH}_3}}{n_{\text{άλατος}}} = \frac{2}{1} \Rightarrow n_{\text{NH}_3} = 0,2 \text{ mol}$$

Η παραπάνω ποσότητα περιέχεται στο διάλυμα Δ₁ και είναι ίση με την ποσότητα της αμμωνίας που αφαιρέθηκε από τη φιάλη.

Άρα σωστή απάντηση είναι η Γ.

1.4 Αρχικά στη φιάλη: $P_1 \cdot V = n_1 \cdot R \cdot T$ ①

Τελικά στη φιάλη: $P_2 \cdot V = n_2 \cdot R \cdot T \Rightarrow (P_1 - P_2) \cdot V = (n_1 - n_2) \cdot R \cdot T$ ②

όπου $n_1 - n_2 = 0,2 \text{ mol}$ (η ποσότητα της NH_3 που αφαιρέσαμε από τη φιάλη)

Διαιρούμε κατά μέλη τις σχέσεις ② και ①. Οπότε, προκύπτει η σχέση:

$$\frac{P_1 - P_2}{P_1} = \frac{n_1 - n_2}{n_1} \Rightarrow \frac{2 - 1,2}{2} = \frac{0,2}{n_1} \Rightarrow n_1 = 0,5 \text{ mol}$$

Η αρχική μάζα της αμμωνίας στη φιάλη είναι: $m_1 = n_1 \cdot M_r = 0,5 \cdot 17 = 8,5 \text{ g}$

Άρα σωστή απάντηση είναι η Γ.

ΑΣΚΗΣΗ 2

Με βάση τα Σ.Τ και Σ.Ζ των ουσιών Α και Β προκύπτει ότι (στη συνήθη θερμοκρασία, 25°C) η Α είναι αέριο ενώ η Β στερεό. Οπότε από τις καμπύλες διαλυτότητας αυτή που περιγράφει ελάττωση της διαλυτότητας με αύξηση της θερμοκρασίας αντιστοιχεί στην Α και η άλλη, που περιγράφει αύξηση της διαλυτότητας με αύξηση της θερμοκρασίας, αντιστοιχεί στην Β.

2.1.α 10°C : στα 100 g H_2O διαλύονται 20 g Α
 $x ; = 250 \text{ g H}_2\text{O}$ 50 g Α

Άρα σωστή απάντηση είναι η Γ.

2.1.β 20°C : στα 100 g H_2O διαλύονται 10 g Α
στα 200 g H_2O $x ; = 20 \text{ g A}$

↓ **θέρμανση** : ελαττώνεται η διαλυτότητα, αποβάλλεται ποσότητα της ουσίας Α και προκύπτει κορεσμένο διάλυμα

30°C : στα 100 g H_2O διαλύονται 5 g Α
στα 200 g H_2O $x ; = 10 \text{ g A}$

Με την ψύξη του διαλύματος από τους 30°C στους 10°C το διάλυμα γίνεται ακόρεστο, οπότε θα περιέχει την ίδια ποσότητα της ουσίας Α που περιείχε το διάλυμα στους 30°C , δηλαδή **10 g**.

Άρα σωστή απάντηση είναι η Δ.

2.1.γ 20°C : στα 100 g H_2O διαλύονται 25 g Β και προκύπτει δ/μα μάζας 125 g
 $x ; = 100 \text{ g B}$ 500 g

Άρα σωστή απάντηση είναι η Δ.

2.1.δ 10 °C : Στα 100 g H₂O διαλύονται 10 g B οπότε προκύπτει διάλυμα Δ1 μάζας 110 g
στα **600 g H₂O** διαλύονται **60 g B** οπότε προκύπτει διάλυμα Δ1 μάζας 660 g

10 °C : Στα 100 g H₂O διαλύονται 10 g B οπότε προκύπτει διάλυμα Δ2 μάζας 110 g
στα **400 g H₂O** διαλύονται **40 g B** οπότε προκύπτει διάλυμα Δ2 μάζας 440 g

↓ ανάμειξη των Δ1 και Δ2 στους 10 °C

10 °C : Στα **1000 g H₂O** περιέχονται **100 g B** (διάλυμα Δ3: κορεσμένο)

↓ θέρμανση στους 40 °C

40 °C : Στα **1000 g H₂O** περιέχονται **100 g B** (διάλυμα Δ4: ακόρεστο)

Αλλά με βάση τη διαλυτότητα στους 40 °C, η μέγιστη ποσότητα ουσίας B που μπορούμε να έχουμε διαλυμένη σε 1000 g H₂O, υπολογίζεται σε 600 g :

40 °C : Στα 100 g H₂O διαλύονται 60 g B
στα **1000 g H₂O** διαλύονται ;=**600 g B** (διάλυμα Δ4: κορεσμένο)

Οπότε στο διάλυμα Δ4 μπορούμε να διαλύσουμε το πολύ (600 – 100) g = **500 g ουσίας B**.

Άρα σωστή απάντηση είναι η Δ.

2.2 Δ1 (13%w/v) : σε 100 mL διαλύματος περιέχονται 13,8 g K₂CO₃
σε 200 mL διαλύματος περιέχονται ;= **27,6 g K₂CO₃**

$$\Delta 2 : m = \rho \cdot V = 1,2 \frac{\text{g}}{\text{mL}} \times 800 \text{ mL} = 960 \text{ g}$$

Δ2 (23%w/w) : σε 100 g διαλύματος περιέχονται 23 g K₂CO₃
σε 960 g διαλύματος περιέχονται ;= **220,8 g K₂CO₃**

Δ1 + Δ2: V_{τελικό} = 200 mL + 800 mL = 1000 mL = 1 L

$$m = (27,6 \text{ g} + 220,8 \text{ g}) = 248,4 \text{ g K}_2\text{CO}_3$$

$$n = \frac{m}{M_r} = \frac{248,4}{138} \text{ mol} = 1,8 \text{ mol K}_2\text{CO}_3$$

$$C = \frac{n}{V} = \frac{1,8 \text{ mol}}{1 \text{ L}} = 1,8 \text{ M}$$

Άρα σωστή απάντηση είναι η Γ.

2.3 **Δ1 (19,6%w/v)** : σε 100 mL διαλύματος περιέχονται 19,6 g H₂SO₄
σε 200 mL διαλύματος περιέχονται ;= **39,2 g** H₂SO₄

↓ Αραίωση (V_{τελ} = 4·V_{αρχ}= 800 mL)

Δ2: σε 800 mL διαλύματος περιέχονται **39,2 g** H₂SO₄

Έστω ότι λαμβάνουμε V₁ mL από το διάλυμα Δ1 και V₂ mL από το διάλυμα Δ2. Υπολογίζουμε τις ποσότητες H₂SO₄ που περιέχονται στους όγκους αυτούς.

Δ1 (19,6%w/v) : σε 100 mL διαλύματος περιέχονται 19,6 g H₂SO₄
σε V₁ mL διαλύματος περιέχονται ; $\frac{19,6 \cdot V_1}{100}$ g H₂SO₄

Δ2: σε 800 mL διαλύματος περιέχονται **39,2 g** H₂SO₄
σε V₂ mL διαλύματος περιέχονται ; $\frac{39,2 \cdot V_2}{800}$ g H₂SO₄

ΑΝΑΜΕΙΞΗ: (Δ1 + Δ2) : τελικό διάλυμα C = 1M

Σε (V₁+ V₂) mL τελικού διαλύματος περιέχονται $\left(\frac{19,6 \cdot V_1}{100} + \frac{39,2 \cdot V_2}{800} \right)$ g H₂SO₄

σε 1 L = 1000 mL τελικού διαλύματος περιέχεται 1 mol ή 98 g H₂SO₄

$$\text{Οπότε : } 98 \cdot (V_1 + V_2) = 1000 \cdot \left(\frac{19,6 \cdot V_1}{100} + \frac{39,2 \cdot V_2}{800} \right) \Rightarrow \frac{V_1}{V_2} = \frac{1}{2}$$

Άρα σωστή απάντηση είναι η Α.